

Yenilik memarları, mənəviyyat mühafizləri

Elin əziz bayramı ərafəsindəyik. Novruz gəlir, özü ilə baharın ətrini, ən sevimli fəslimizin addım səslərini, təbiətin, torpağın oyanışının müjdəsini də gətirir. Novruz xalqımızın tarix boyu yaratdığı mənəvi dəyərlərin aynasıdır. Özümüz, kimliyimizə aid ən gözəl nələr varsa, Novruz ənənələrində tapa bilərik. O, həyat və məişətimizdə yeni bir başlangıçdır. Təbiət qədər ruhun da təzelənməsidir, insanın özünü ruhən, mənən yeni dövrə, zəhmət mövsümünə, yeni hədəflərə kökləməsidir. Gələcəklə bağlı arzular tutmasıdır. Bütün umu-küsüləri, narahatlıqları geridə buraxıb tamamilə yeni bir həyata qədəm qoymasıdır.

Builkı Novruz bayramının xüsusi dəyəri isə onun təzelənen ruhunun, bahar ovqatının ölkənin ictimai-siyasi həyatında baş verən yenilənmə ruhu ile üst-üstə düşməsindədir, həm də...

Aparılan köklü islahatlarla Azərbaycan tamamile yeni bir tarixi mərhələyə qədəm qoyp. Bu ab-havanı cəmiyyət həyatının bütün sahələrində duyub hiss etmək olur. Prezident İlham Əliyev mahir strateq kimi ölkəmizin, cəmiyyətimizin bir tarixi döñəmdən yenisine transformasiyasını uğurla reallaşdırır.

Yazılırmada adətən, terminlərdən qaçmağa çalışıram, əcnəbi kəlmələrin dilimizdəki qarşılıqlarını axtarıb tapıram. Bu dəfə isə transformasiya ifadəsini özüm bilərkəndən işlətdim, onun qarşılığı kimi rahatlıqla istifadə edə biləcəyim kecid kəlməsini fikirlərimin mabədinə saxladım.

Zənnimcə, transformasiya və kecid sözlərinin həresi ayrı-ayrılıqda Azərbaycanın iki böyük tarixi döñəminin bələdçisidir.

Biz kecid dövrünü artıq yaşamışq, bu mərhələni başa vurmuşuq. Məhiyyət xeyli fərqli olduğundan tarixi dövrləri bir-birindən ayırmak üçün

indiki dəyişikliklər döñəmini kecid yox, məhz transformasiya dövrü kimi səciyyələndirmek, düşünürəm ki, da-ha doğru olardı.

Kecid dövrü bizim müstəqillik nemətinə qovuşandan sonrakı bir neçə il ərzində sovet iqtisadiyyatı prinsiplərindən, kohne üsuli-idarədən, əvvəlki yanaşmalardan imtina edib çox böyük çətinliklər hesabına azad bazar iqtisadiyyatı prinsiplərini formalasdırıldırmız, cəmiyyətin bu yeni prinsiplərə tədricən öyrəşdiyi, onun əhəmiyyətini anladıgı, davamlı şəkildə dövlət quruculuğu proseslərinin, struktur islahatlarının aparıldığı, yeni qanunvericilik bazasının işlənib hazırlanğıç çok gərgin, mürəkkəb bir dövr idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin böyük dövlət adamı kimi özünəməxsus qətiyyət, yüksək səriştə və fədakar zəhmət hesabına həyata keçirdiyi bu prosesin son fazası Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dövründə başa çatdı.

Hardasa, 2009-cu ilin sonlarında Prezidentimizin Azərbaycanda iqtisadi sahəde kecid dövrünün artıq başa çatdığını təntənə ilə elan etməsini yaxşı xatırlayıraq...

Kecid dövrü müstəqillik tarixinin aktuallaşdırıldığı labüb zərurət idi. İste-

dik, istəmədik, o mərhələni yaşamalı idik, kecid dövrü həyatımızdan ötbü keçmeli idi. O tarixi prosesin əsas məramı inkişafın özündən daha çox ölkənin, cəmiyyətin gelecek tərəqqisi üçün zəruri əsasların hazırlanması idi.

Heydər Əliyevin təmelini qoypduğu, sonrakı mərhələlərdə isə cənab İlham Əliyevin böyük əzmlə həyata keçirdiyi milli inkişaf strategiyası Azərbaycanda kecid dövrünün uğurla başa çatdırılmasını, gələcək inkişafın təmelini qoymaqla yanaşı, kecid prosesinin özündə də ölkənin misilsiz sosial-iqtisadi nailiyyətləri ilə irəli getməsinə təmin etdi.

Kecid dövrünü başa çatdıranda Azərbaycan artıq inkişaf dinamikasına görə dünyadan ən qabaqcıl ölkələrindən biri idi. Regionun əsas söz sahibinə çevrilmişdi. Məşğulluq, yoxsulluq problemi kimi cəmiyyətə əziyyət verən çətinliklərin öhdəsindən gələ bilmişdi. Azərbaycan kecid dövrünün qurtaracağında əhalisinin rifah halı getdikcə yaxşılaşan, beynəlxalq aləmdə mövqeləri güclənən ölkə idi.

Transformasiya prosesi isə zamanın çağırışlarını nəzərə alaraq nail oluduqlarımızla kifayetlənməyib, indikindən də yüksək inkişafa doğru yön almışdır. Büyük strateji hədəflər müəyyənləşdirib ona doğru irəliləməkdir. Ölkənin inkişaf sürətini zamanın sürətinə uyğunlaşdırmaqdır.

Qısaltı, zamanla yarışa çıxməqdır. Azərbaycan bu gün zamanla yarışır...

Zamanla ayaqlaşır...

İlham Əliyev hər birini öz vaxtında, məqamında həyata keçirdiyi köklü islahat tədbirləri ilə zamanı qabaqlayır...

Vaxt üzərində qələbə qazanır...

Həyata keçirilən islahatların məhiyyətini, məramını indi eksəriyyət anlaysı.

Cünki əhali ilə six kommunikasiya qurulub. İslahatların məzmunu, faydalıları insanlara düzgün çatdırılır.

Hamı anlayır ki, baş verənlər, aparılan dəyişikliklər vətəndaş olaraq hər birimizin xeyrimizdir.

Ona görə də indi hər kəs bu dəyişikliyin bir parçası olmağa can atır. Prosesə bacardığı köməyi göstərmək istəyir. On azı, aparılan dəyişikliklərlə bağlı pozitiv ictimai ruhu başqları ilə də paylaşmayı özünə mənəvi borc bilir.

Bununla belə, dəyişikliklərin məhiyyətini doğru-dürüst dərk etməkdə çətinlik çəkən insanlarla yenə ara-sıra rastlaşırsan. Belələri o qədər çox deyil, amma heç olmamış da sayılmazlar.

Onlara elə gelir ki, dəyişiklik vəziyyəti mürəkkəbəldədir.

Guya, bütün bu islahatlar olmasaydı, idarəetmə prosesləri daha asan başa gelərdi. Hansısa tədbirləri planlaşdırmaq indikindən rahat olardı. Cünki sabah bu gündən elə də fərqlənməzdı. Ölkə mühitində heç bir qeyri-müəyyənlik özünü göstərməzdı. Beləliklə, müxtəlif vəziyyətləri ümumi transformasiya mühitinə uyğunlaşdırmaq ehtiyacı da yaranmazdı. Hər bir alternativ addımın nəticəsini dəqiq proqnozlaşdırmaq mümkün olduğundan qərarvermə prosesləri xeyli sadələşərdi.

Bəli, bunlar belə olardı, inkar etməm. Azərbaycan heç bir islahatsız, köklü dəyişiklik qərarları vermedən də yene yoluna davam edərdi və inkişaf göstəriciləri qazanardı.

Yenilik memarları, mənəviyyat mühafizləri

Əvvəl 1-ci sah.

Amma bunlar o zaman mümkün olardı ki, zaman da yerində dursun, dünyanın qabaqcıl ölkələri inkişaf proseslərinin dayandırıcı, texnologiyaların yerinde sayısın, vətəndaşın yeni ehtiyacları, dövlətdən yeni gözəllətləri ortaya çıxmasın. Bu isə mümkün deyil!

Zaman keçdikcə inkişaf tərəfləri, baxışlar, metodlar, texnologiyalar, gözəllətlər deyişir. Inkişafın en mühüm şərti bunlara uyğunlaşmazı bacarmadır.

Ona görə islahatlar da həyatı zərərdirdi və bu, Azərbaycanın, İlham Əliyevin şürru seçimidir.

Biz indi bunu, adətən öyrəşdiyimiz tərzdə islahat adlandırdıq, əslində isə bu gün Azərbaycanda baş verənlər təşkilati deyişikliklərdir.

İşlək bir mexanizm olaraq hökumət təsisatının strukturunun, tətbiq etdiyi texnologiyaların və bu mexanizmi çalışdırın, effektif işini təmin etməli olan insanlarla dəyişməsidir, bùsbütün yenilənmesidir. Bu gün canab İlham Əliyev Azərbaycanda məhz bu təşkilati deyişikliyi həyatı keçirir. Cəmiyyət də bu deyişikliklərin uğurlu nəticələrini görür.

Hakimiyət-xalq münasibətlərində, koordinasiya mexanizmlərində, iş dizaynında, başqa təşkilati formalarda nə qədər böyük yeniliklərin olduğunu şahidi. Bunlar, Azərbaycan insanların kənardan, seyri mövqeyindən izlədiyi deyişikliklərdir. Öz gündəlik həyatında yaşadığı yeniliklərdir.

Başaq sözələr, Azərbaycan insanı dövlət rəhbərimizin və Vətən adına yaratdığı deyişikliklər həkayesini kənardan seyr etmir.

Bütün xoş təssüratları ilə bu hekayenin içinde yaşayır...

Azərbaycanın yeni uğur həkayesini həyatından, gündəlik güzəranından keçirir...

Cəhab İlham Əliyev dövlət idarəciliyində iş metodlarını deyişir. İdaretməyə cəlb edilən və əksəriyyəti öz sahəsində yeterince özünü göstərə bilmiş səriştəli gənclərdən ibarət olan kadrların simasında işə yanaşmaları, davranışları, vətəndaşlarla kommunikasiya tərzini yenileyir. Komanda işi prinsiplərini təkmiləşdirir. Bürokratiyanı aradan qaldırır. Tətbiq edilən innovasiyalarla effektivliyi, nəticəyönümlülüyü artırır.

İlham Əliyev Azərbaycana yeni nəfəs getirir...

Başaq mühüm tarixi hadisələrin təfərruatına varmiram, təkcə elə Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti vəzifəsinə teyin olunması ilə öten 3 ilde ölkə həyatında nə qədər müsbət deyişikliklər baş verdi.

Mehriban xanımın yüksək təşkilatçılıq məhaməti, Prezidentin təpsirdiği vəzifələrə məsuliyyətə yanaşması, özləşməni vəcindən onların sevgisi, onlar üçün faydalı olmaq niyyətə göstərdiyi fədakarlıq sayəsində nə qədər sosial problemlər öz həlli tapdı və bu proses indi də davam edir.

Mehriban xanım nümunəsi bir daha göstərdi ki, dövlət idarəciliyində uğurlu kadrlar, həqiqətən çox şeyi həll edir. Dövlət rəhbərinin verdiyi qərarları layiqincə icrası, onların əqidəsindən, həyata keçirilən siyasetə sadıqlıyından, Vətəne, yurda sevgisindən, on əsası isə vəcindən çok asılıdır.

Bu menada, Mehriban xanım başqa yüksək rütbəli memurlar üçün da vəziyyədə nece vəcindən davranmaq nümunəsinə yaradır, Prezidente sədəqəti sözdə deyil, real işdə, əməldə göstərməyin örnəyini ortaya qoyur, xalqın sevgisini qazanmağın yeganə yolunun səmimiyyətdən, insanların ağrı-acılarını, qayğılarını duya bilməkdən, problemlərinin həlli üçün fədakarlıq göstərməkdən keçməyini anladır.

Öz vəzifələrinin öhdəsindən gələ bilməyənlər, zəmanlı ayaqlaşmazı bacarmayıb inkişaf yoluna kötük diğirləməyənənlər, bədnam işlərə məşğul olanlar, vətəndaşın heç bir işinə yaramayıb, əksinə engel törəndən belə nümunələr işığında indi o qədər idbar, eybəcər görünürler ki...

Bu eybəcərlərin, geri zəkanın, təfəkkürdəki zülmətin, haləsi gedikcə genişlənən işçiyə qarşısında kiçilib zamanla gözdən itmesi Azərbaycan insanların bu güne və geleceye artan umididir.

Arzularının getdikcə, yavaş-yavaş rəsmiyyətə çevrilmesine şahidiyidir. Ölkədə yaxşı işlərin görülməsinə eminliyidir. Inkişaf prosesinə öz bədnam əmələrlə ilə manəe tərəfdən, ona hevəle edilmiş yüksək vəzifəni alver vasitəsi bilib kabинətini bazara, iş masasını piş-taxtaya çevirmiş korruptionerlərin ifşasına, haqq-ədaletin öz yerini tutmasına sevinicidir.

Azərbaycanın milli ideallarına, həyata keçirilən inkişaf siyasetinə, ölkənin strateji hədəflərinə sədəqət hissiniň en böyük dəyər kimi aktuallığıdır. Ümumən, əqidəye, ideyalara, milli maraqlara, göstərilmiş inama sadıqlik canab İlham Əliyevin dövlətçilik kursunda həzam mühüm yəter tutur.

Diger amillərlə yanaşı, həm də çox sadə bir səbəbdən ki, bu sədəqətin ən parlaq nümunəsi elə Azərbaycan Prezidenti özüdür. Onun tarixinin en güclü mərhelesi yətirdiyi Azərbaycanın bugünkü uğurları, apardığı islahatların müsbət nəticələri Heydər Əliyev yoluna sadıqlıdan gelir.

Bu islahatlara, inkişaf proseslərinə bacardığı qədər dəstək tekce sözde deyil, qəlbinin dərinliklərində də bu yola sədəqət andı içmiş her bir əqidə adamının mənəvi borcu olmalıdır.

Cünti bu yoldan, bu mənzərələrdən, baş verən bütün bu müsbət deyişikliklərden Azərbaycanın gözəl, indikindən de işliq günənlərinin sorağı gelir. Bu, övladlarımızın yaşayacağı, çalışacağı, öz həyatını quracaq Azərbaycanıdır!

Yeni nəsillərimiz bizdən daha qayğısız, problemləsiz, rıfah içinde ömrü sürəcəkləri Vətənin müjdəsidir!

O günlerin Azərbaycanın düşüncələrimdə xeyal etdiyəcək böyük Nazim Hikmetin çox sevdiyim misraları yaddaşında eks-səda verir: "Ən gözəl günlər hələ yaşanmamış günlərdə..."

Bununla belə, o günlerin daha tez yetişməsi üçün fərd olaraq görməli olduğumuz işlər, mənəviyyatımızla, milli ruhumuzla, dəyərlərimiz qorunub gələcəyə ötürülməsi ilə bağlı çəkməli olduğumuz qayğılar da hələ çoxdur.

Bu mövzuda düşüncələrimin bir qismi illər əvvəl çapdan çıxmış "Mənəviyyatın ekologiyası" adlı kitabında eks etdirməyə çalışmışam.

Amma mənəviyyat mövzusu heç bitib-təkənmək ki...

Dünyanın son aylar üzləşdiyi qəribə vəziyyət düşüncələrimi çox tez-tez mənəviyyat mövzusuna çəkir yənə, bu xüsusda narahat düşüncələrimi kağız-qəlemə bölmüşməye sövq edir.

O qədər az olmayan ömrümüzə, açığını deym ki, Yer üzünən bele bir qarışılıq içində giriftar qalmışına hele şəhid olmamışdım. Doğru deyirler ki, inkişaf Dönya müharibəsindən sonra bu, bütünlüyən ləzəzə salmış ikinci bele xaçasdır.

Ruhumuza tərəvet getirən Bahar ovqatına, Baharın saf ətriňə, əfsus ki, indi qlobal bir xof da qarışır. Hansı informasiya mənəviyyətine yetirirsən, insanların sözü-söhbəti koronavirusdur, pandemiyadır, karantin tədbirlərindən.

Çinin Uhan əyəvalından başlayıb bütün dünyani saran xəstəlik təhlükəsi camaatin gözünü qorxudub. Hökumətlər vəziyyətin əndəzədən çıxmışının, insanların epidemiyaya yoxluğunu qarşısında almaqla örtrü gərkələddim. Bizim dövlət qurumlarımız da el-obanı bu qlobal bələdan qorumaq üçün lazımi tədbirlər həyatı keçirir.

Tariximiz, adət-ənənələrimiz, əcədələrimiz həyət bele vəziyyətərdən ən etibarlı istinadagħidir. Ulularımız oxşar durumlarda həmisi təmkinli davranıblar. "Ellə gelən bəla toy-bayramdır" deyiblər. El birliyinin gücü ilə, səbirli, təşkinliklə ilə də bütün çətinlikləri, fəlakətləri təzliyə geride buraxıblar.

Bu dəfə de bele olacaq, əminəm! Pandemiya təhdidin qısa müddədə tam aradan qalxacaq, baharın gelişи həyatımıza bütün sıxlıktardan uzaq, yeni, xoş başlangıçlar təşəvşür edir. "Ellə gelən bəla toy-bayramdır" deyiblər. El birliyinin gücü ilə, səbirli, təşkinliklə ilə də bütün çətinlikləri, fəlakətləri təzliyə geride buraxıblar.

Bu dəfə de bele olacaq, əminəm! Pandemiya təhdidin qısa müddədə tam aradan qalxacaq, baharın gelişи həyatımıza bütün sıxlıktardan uzaq, yeni, xoş başlangıçlar təşəvşür edir. Ağırlığımızı-uğurluğumuzu yer göstərək, narahatlıqlar ötən aylarda qalacaq.

İndi sadəcə vəziyyətə soyuqqanlı münasibətimizlə, aşırı panikanın qarşısını almağımızla, doğruları yanlışlardan ayırmayı bacarmağımızla hökumətimizə kömək etməyimiz lazımdır.

Bunları yaza-yaza onu da düşünüyəm ki, əslində bu koronavirus söhbəti bəşəriyyət üçün həm də çox maraqlı bir ibarət dərsli oldu. Informasiya texnologiyalarının möcüzəvi inkişafının, sosial şəbəkələrin viral effektinin, milyonlarla insanı iki daqiqənin içinde çəşçin vəziyyətə salan və hətta en böyük dövlətlərinin de başa qışına çevrilən "fake news" probleminin dünyani nə vaxtsa bu vəziyyətə getirəcəyi bəlkə də gözənləniləndi.

Hele məktəblə iken oxuduğum bir aforizmdə dünyada en təhlükəli üç hələn birincisi kimi "biçağın usaq əlinde" olması göstərilirdi. İndiki informasiya

əsrində böyük məmənuniyyətə informasiyanın təsadüfi insanlar əlində olmasına bundan da evvelə qoyardım.

Kütləvi informasiya və onu çatdırma vasitəleri, təbii ki, başər tarixi boyu mövcud olub. Amma əsrlər boyu kütləvi informasiyanın yayılması, insanlara hansı tərzdə çatdırılmasına, ümumiyyətə, nələrin insanlar üçün ictimai əhemmiliyət kəsb etməsinə nəzarət edən insanlar, təsisatlar da olub.

Ənənəvi media qurumları - qəzetlər, informasiya agentlikləri, radio və televiziya kanalları, klassik jurnalistika sənəti bu zəmində təşəkkül taparaq inkişaf edib.

Keyfiyyətli informasiya insanlar üçün sağlam qida, təmiz ekoloji qədər gərekli. Çünkü informasiya da insanın mənəvi qidasıdır, mənəvi dəyərlərin formalaşdırılmasına amildir.

Son on illiklərə qədər insanın əsas qayğısı o qədər də güclü olmayan informasiya axıncında özü üçün nələrin faydalı olduğunu seçib ayırmış idi. Bir vaxtlar oxuduğumuz qəzetlərdən hansısa məqələləri kəsib arxivimizin bir kündündə saxladığımız günler, oxuduğumuz kitablardan iri-iri abzaları, şeirləri, xoşumuza gelən mənalı fikirləri ərinib-usablemadan qeyd dəfərimizə köçürüdüyümüz çağlار, hətta təqvimin qoparılmış varəqlərini üzərindəki hansı maraqlı bilgiye görə təberriki kimilər tərəfdə qorduğumuz güzəl günlər yadınızdamı?

Bunu yenisi nəslə anlatmaq indi o qədər çətindir ki...

Cünti artıq vəziyyət çox dəyişib.

Qloballaşan dünyamızda insanın ən əsas problemlərindən biri də özünü ona lazımlı olmayan informasiyalardan qoruya bilmesidir indi. Aramızın informasiya selindən çibin sürüşü kimi üzərinə gələn qarşılıqlı məlumatların coxunu özündən aralı tutmağı bacarmasıdır.

Bu isə hədə də hemisər məmənlik olmur. Bəşəriyyət informasiya selinin yaradıldığı mənəviyyat böhrəni ilə qarşılaşır. Bıçaq usaq əlinde təhlükə yaratmışlığından, qarşılıqlı imkanlarından, özünifadə tərzindən asılı olaraq bir ucdan informasiya istehsal edir.

Koronavirus infeksiyasının dünyani bele böhrən durumuna gətirib çıxarması bir tərəfdən vəirus həqiqətən insan səhəti üçün doğurduğu təhlükədir, başqa tərəfdən de informasiya xəstəliyinin yaradıldığı pandemiyadır, infeksiyada mərəzənin fəsədlərdir.

Arzu edək ki, bu bəla tezliklə sovuşsun, illər önceki hər birimiz bunu oxşar, amma daha mehdud miqyasda şahid oldugumuz SARS, "Quş qırıp", "Donuz qırıp", "Ebola virusu" və s. bu kimi mövzular sayəq koronavirus panikası da keçmişdə qalsın. Eyni zamanda insanlar mənəvi dünyalarını da informasiya virusundan qoruya bilsinlər.

Son günler bütün dünyada yaranmış mənəzərə adəmi bir həqiqət üzərində də düşünməyə sövq edir. İnsan övladı ne qədər böyük keşflərə imza atır-atsın, elimdə, texnologiyada ne qədər iżri geđir-getsin, ən çətin anlara yənidən öz ibtidəsinə qaydır. Gəldiyi başlangıçta sığınır, mənəviyyatında daldalanır. Bir-birinin destəyinə, tarix boyu yaratdığı mənəvi dəyərlərə nə qədər böyük ehtiyacının olduğunu bir daha duyub dərk edir.

İnsanı ən çətin durumlardan çıxaran, əlinənən tutan, yol göstərən, həyatımıza bataqlıqlarında itibatmaq qoymayan məhəş onun mənəviyyatıdır!

Bizi güclü edən, biziñim tarixi keçmişimiz, dəyərlərimiz arasında bağlandı, eyni zamanda gələcəyimizdən və qoruyaşımızdan qarşılanır. Yəni qədər mənəviyyatımızın qorunması qayğısını bir an bele yadın çıxarmamalıyıq.

İnformasiya erasının yaradıldığı yeniliklər qarşısında səyis-hesabsız imkanların geniş üfüflərini açdıq qədər mənəviyyatımızı dəhəd dir edir, nə ya-

zıq. Öz həyat yoldaşının ifşa videosunu sosial şəbəkələrde paylaşan, şəxsi aila məsələlərini canlı efridə ictimailəşdirən və münaqışda olduğu şəxs qədər özü, ailesini, övladlarının geleceyini də badnam edən Azərbaycan kişisinin obrazı artıq təsəvvürə siğandırısa, deməli, mənəviyyatımızda gedən aşınmalalar haqqında indi dən ciddi düşünməliyik.

</div